

HÄNT PÅ leden

TIDNING FRÅN FÖRENINGEN SÖRMLANDSLEDEN Nr 2 2013

SÖRMLANDSLEDEN

S

S

S

INNEHÅLL

4	Se långt från utsiktstornen	12	Lilla Vasskärr överraskar
6	Med skolan på vandring	14	Bodde på leden i 5 månader
8	Jorma sköter etapp nr 1	15	Romantik i skogen
11	Varför är du medlem?	16	Vandrar trots snö och kyla
		18	Ur gästböckerna
		24	Jubileumsvandring vid Nynäs

Hämt på Leden, nr 2 2013

Tidning från Föreningen Sörmlandsleden

Ansvarig utgivare **Dan Johansson**
Redaktion **Gun-Britt Gustafsson, Karin Reibring, Peter Swärd**
Omslagsbild **Hjulbonäs, etapp 29**
Foto **Carl-Henrik Carxon**
Tryck **Österbergs tryckeri Nyköping 2013**

Gryning över Gisesjön, etapp 54

Foto: Karin Reibring

Föreningen Sörmlandsleden
Box 45 613 21 Oxelösund, 0155-355 64
kansliet@sormlandsleden.se

www.sormlandsleden.se

Tack och lycka till!

Efter 5 + 6 år som ordförande för Sörmlandsleden avgår jag vid årsmötet 2014. Jag vill tacka alla vänner i Sörmlandsleden för ett gott samarbete och önskar föreningen lycka till med verksamheten.

Det har varit trevliga och givande år och jag ska kommentera några milstolpar.

2000-2005

Säkrad basfinansiering. Då jag tillträdde saknades en basfinansiering. Genom att hota med nedläggning fick Sörmlandsleden en stabil ekonomisk grund genom årliga bidrag från berörda kommuner och län. Med denna bas har vi sedan sexfaldigat de egna intäkterna.

Fast anställd personal. Med en stabil basfinansiering var det möjligt att fast anställa en underhållsansvarig och en deltidsarbetande på kansliet. Med först Morgan Andersson och sedan Göran Hildenborg som underhållsansvarig och efter några år Eva Friedmann som kansliansvarig fick verksamheten en fin utveckling.

Öppen förening och fler medlemmar. Genom att aktivt värva medlemmar och 2003 göra Sörmlandsleden till en öppen förening har antalet medlemmar ökat från cirka 200 år 2000 till idag cirka 3000. Det ger både intäkter och legitimitet.

Marknadsföring genom ny hemsida skapad av Eva Friedmann, anslutningsled till Skavsta flygplats m.m.

2008-2013

2007 var det oroligt i föreningen. Det fanns krafter som ville avveckla det ideella arbetet utan att ha något realistiskt alternativ. Jag gick med i en arbetsgrupp, och det slutade med att jag tillträdde som ordförande igen 2008. Pe-

rioden 2008-2013 har präglats av en stabil utveckling. Sörmlandsleden har fått mycket positiv exponering i media och vi har på olika sätt kunnat bredda och utveckla verksamheten. Nya guideboken och 40-årsjubileet i år är några av höjdpunkterna.

Mitt bidrag till Sörmlandsleden har varit att skapa en stabil struktur för verksamheten. Sörmlandsleden har nu ett väl fungerande kansli och underhållsverksamhet. Av medlemmarna har 200 personer åtagit sig viktiga ideella uppdrag, utan vilka Sörmlandsleden inte skulle existera. Basen är och förblir det ideella arbetet. Det är många som utträttat ett storartat arbete men jag vill nämna en vid namn och det är Eva Friedmann. Eva, Du är fantastisk!

Mina råd till efterträdare och styrelse: Säkra finansieringen och var lyhörd för önskemål från dem som ger bidrag.

Värda den ideella profilen.

Se till att leden är välskött.

Genomför projekt och skapa attraktioner, som breddar verksamheten och lockar nya vandrare. Det håller inte i längden att bara förvalta.

God Jul och Gott Nytt År
Dan Johansson

På höga höjder

Långt bort syns Bråviken.

I de djupa Kolmårdsskogarna ligger Skogsbytornet – Sörmlands högsta punkt.

Kungstorp nära Nävekvarn är det andra tornet som sköts av Sörmlandsleden. En fika häruppe bjuder på både skogs- och havsutsikt.

Skog, skog, skog åt alla håll så långt ögat når. Vi har klättrat upp i Skogsbytornet och blickar ut över trädtopparna. Tornet är tolv meter högt, och ligger på Sörmlands högsta punkt, 123 meter över havet. Det byggdes 2000 och sköts av Sörmlandsleden.

Skogsby slingan är en rundslinga på drygt två kilometer i de djupa Kolmårdsskogarna (del

av etapp 30). Den ligger fem mil från Nyköping, cirka en mil norr om Stavsjö. Kontrasten är stor mellan E4 och de slingriga småvägarna på slutet – två världar bara ett stenkast ifrån varandra.

Rastplatsen vid sjön Vikitteln är populär. Här finns skärmskydd, pannkaksagg, kaffepanna och grillplats.

Kungstorp är det andra av de två torn som Sörmlandsleden sköter. Det ligger ett par kilometer nordost om Nävekvarn, strax efter att bilvägen vikt av mot Koppartorp, längs etapp 37:1.

Kungstorpsberget är mycket brant. Det finns två alternativa vägar upp, den bran-

Stenhuggarmon.

Sörmlands högsta punkt.

tare med hjälp av rep.

Högt upp vajar Sörmlandsledens flagga. I gästboken är det mest tyskar som skrivit. Här uppe kan man njuta av fika med havsutsikt. Även här syns mest skog, men även Bråviken en bit bort. En passad karta finns, men kikare rekommenderas om man ska lyckas urskilja vilken ö som är vilken.

Längs leden finns också torn, som inte sköts av Föreningen Sörmlandsleden. Ett sådant ligger längs rundslingan Stenhuggarmon vid Skottväng (etapp 15). Det sköts av Åkers hembygdsförening, som reste det 1991. Från cirka 14 meters höjd

Högtorn.

syns Åkers kyrka och ett 15-tal mobilmaster, i övrigt bara skog, skog, skog. Tidigare fanns här ett annat torn, som på 1920- och 1930-talet användes

Brant terräng vid Kungstorp.

Ur gästboken vid Kungstorp:
En grupp vandrare från Stockholm är på leden för fjärde året i rad. Vi övernattade i Nävekvarn. Toppklass! Idag tar vi två etapper kring Nävekvarn. Bergen vid tornet är perfekta för cowboy- och indianlek.

för bevakning av skogsbränder.

Högtorn på Fräkensjöberget (etapp 13) sköts av orienteringsklubben OK Klemmingen. Därifrån ser man ända till Södertälje och Gnesta. Intill tornet har Sörmlandsleden ett skärmskydd.

Vid Östersjön mitt på rundslingan Brannäs våtmark (Oxelösund, etapp 44:3) finns också ett torn. Området har ett rikt fågelliv. Det gäller också Strandstugeviken utanför Nyköping, där Rundslinga Arnö (etapp 45:1) går förbi.

Text och foto: Karin Reibring
Foto: Eva Friedmann, Peter Swärd

Med skolan ut i naturen

För Huddingegymnasiet fungerar det bra att ta sig till Sörmlandsleden med kollektivtrafik.

Sova i skärmskydd kan vara roligare än att tälta. Dricka vatten från en källa är annorlunda än att vrida på kranen. Många skolor använder Sörmlandsleden för att komma ut i naturen.

Huddingegymnasiet använder regelbundet Sörmlandsleden. Klassvis ger man sig ut på en cirka en mil lång dagsvandring.

- Vi försöker att vara två lärare, men ibland går jag ensam med 30 elever, berättar idrottsläraren Annika Bygdén.

Huddingegymnasiet har bland annat vandrat Tvetaberg-Järna, Paradiset-Handen, Tyresö-Björkhagen och Huddinge-Paradiset. I Stockholms län fungerar kollektivtrafiken bra.

- Det är en förutsättning. Vi planerar utifrån den när vi ska ta oss ut till Sörmlandsleden och sedan hem igen, säger Annika Bygdén.

Hon har själv aldrig haft några problem att följa de orange markeringarna.

- Några andra lärare och klasser har gått fel, men vad det beror på vet vi inte.

Annika rekommenderar att kartor skrivs ut till eleverna – det blir roligare då. Två elever brukar få samsas om en karta.

- Vi förbereder genom att gå igenom karta och packning. Matsäck, bra skor och bra kläder behövs.

Annika har haft nytta av tipsen för skolor på Sörmlandsledens hemsida, trots att hennes elever är i övre tonåren.

Längs vandringen finns frågor upp-satta om till exempel friluftsliv och allemansrätt.

- Några elever brukar få gå i förväg och sätta upp dem, berättar Annika.

Lemshaga skola för årskurs 0-9 är en friskola på Ingarö i Stockholms skärgård. I "Elevens val" kan eleverna välja friluftsliv. Det innebär bland annat att gå på Sörmlandsleden. Senaste gången, i slutet av september, vandrade 18 högstadiel elever och två idrottslärare etapp 1 med övernattnig.

- Vi passerade Nackareservatet. Allt är enormt lättillgängligt. Nackdelen tycker jag personligen är att civilisationen ligger så nära. Man möter folk hela tiden. Jag skulle vilja ge eleverna mer vildmarkskänsla, säger idrottsläraren Ann-Charlotte Olofsson.

Att dricka källvatten hörde till sådant som blev mycket uppskattat.

Eleverna vandrade större delen av sin etapp den första dagen. De tältade vid en badplats ganska nära målet, vilket fungerade mycket bra.

- Vi vill visa eleverna hur nära det är till naturen. Får vi ut eleverna tar de med föräldrarna, hoppas Ann-Charlotte Olofsson.

Förra hösten vandrade ett 20-tal tonåringar etapp 5, från Rudans gård i Handen till Paradiset. I Hanvedens skogsområde är vildmarkskänslan en helt annan än på etapp 1. Man tältade intill ett skärmskydd.

- Här kunde vi elda på kvällen. Trots att vi hade tält till alla, valde en del för skojs skull att sova i skärmskyddet, berättar Ann-Charlotte.

I vår kommer årskurserna 4-6 att vandra på Sörmlandsleden, då utan övernattnig.

Karin Reibring

40-årspresent vid Fjällmossen

Vid sjön Lilla Göljen i Fjällmossens naturreservat finns numera ytterligare ett skärmskydd samt ny grillplats. Det är en 40-årspresent till Sörmlandsleden från länsstyrelsen i Östergötland.

Här finns även ett nytt vedförråd, bestostat av Jönåkers Häradsallmänning och byggt av Carl-Henrik Carxon.

Rundslinga Fjällmossen hör till etapp 34 i Kolmården.

Foto: Carl-Henrik Carxon

Etapp 1 börjar vid t-banan

- Tidigt i livet lärde jag mig att bearbeta livshändelser bara genom att vara ute i naturen. Om jag haft det jobbigt har jag ofta gått ut på Sörmlandsleden.

Det berättar Jorma Isomettä, ansvarig för skötseln av etapp nr 1 och ledare för pilgrimsvandringar.

Ungefär hälften av Sörmlandsledens medlemmar bor i Storstockholm. Första etappen börjar faktiskt i Stockholms kommun men går snabbt in i Nacka.

- Hela etapp 1 är väldigt trafikerad. Det gäller överlag Stockholmsetapperna. Många går en bit med sin hund på kvällen, säger Jorma Isomettä.

Han är etappansvarig sedan 1996. Året innan hade han flyttat till Stockholm

från Småland. Hela sitt liv har han vandrat mycket, även i fjällen. På hemmaplan var han med och drog Lönnebergaleden.

- Jag gick mycket på Ostkustleden. I Stockholm blev det Sörmlandsleden. Jag tänkte att jag skulle vilja engagera mig. I ett skärmskydd satt en lapp, vilket ledde till att jag träffade Bo Gothnier, som då var regionansvarig.

Jorma fick börja som ansvarig för etapp 5. Så småningom blev det byte till 2:an. En period skötte han både etapperna 1 och 2, ett tag hade han 4:an. Numera är det första etappen som gäller.

På våren brukar Jorma måla orange markeringar och klippa lövsly. Han går med sekator i handen och tar bort grenar som är i vägen. På sensommaren tar

Sörmlandsledens första etapp

Sörmlandsledens första etapp (8 km) är mycket varierande. Den börjar i ett friluftsområde – Nackareservatet. Sedan följer leden en bilfri grusväg, passerar en golfbana med café sommartid, därefter väntar Söderbysjöns badplats.

- Så här långt är man inte ensam, säger etappansvarige Jorma Isomettä.

Sedan byter leden karaktär. In i skogen och genom hållmarker. Nu hörs inte trafiken längre. Naturen är vildare. En spång har byggts över en ravinfåra, som också är kanotled. Efter vandring genom djup skog nås Söderbysjöns östra ände.

En bit följer leden ett motionsspår (som börjar vid Hellasgården). Klättring uppför Ulvsjöberget med utsikt över Ulvsjön. Därifrån brant nedåt mot Ältavägen. Här finns bussar.

Efter en knapp kilometer porlar en källa (inte Sörmlandsledens) med vatten från en rullstensås.

- Det är jättefint rinnande vatten, där brukar jag dricka och fylla på när jag är ute.

Sedan följer Erstaviks skogsbruksområde med plantering av ungskog. Kommunal badplats med toa och soptunna finns vid Svartsjön. Därifrån är det en kilometer genom skog till etappmålet Skogshyddan.

Mitt inne i Stockholm leder Jorma Isomettä pilgrimsvandringar.

han sedan ett nytt varv.

- Jag brukar inte ha problem med högt gräs. Många vandrare gör att stigarna blir väl upptrampade, säger Jorma.

Ibland faller träd omkull över leden. Då brukar Nacka kommun hjälpa till, eftersom etappen går genom ett friluftsområde (Nackareservatet).

Det har varit en del problem med sabotage vid etappstarten. Den ligger intill Björkhagens t-banestation.

- Det klottras på informationstavlan, den har till och med eldats upp ibland. Vi har flyttat den 200 meter, så att den inte står lika undanskymt, och det har blivit bättre, berättar Jorma.

Ibland tar han med sig grupper ut på leden.

- Jag hade ett gäng Östermalmsdamer som blev alldeles lyriska. De hade inte vågat sig ut i skogen innan. En ny värld öppnade sig när de upptäckte att man kan följa orange markeringar.

2001 började Jorma arbeta som vakt-

mästare i Stockholms domkyrkoförsamling – S:t Jacobs kyrka vid Kungsträdgården och Storkyrkan i Gamla stan.

- Jag hade ingen religiös förankring, men dom ville ha mig ändå.

Aposteln Jacob brukar kallas pilgrimernas beskyddare.

- Tidigt i livet lärde jag mig att bearbeta livshändelser bara ge-

nom att vara ute i naturen. Om jag haft det jobbigt har jag ofta gått ut på Sörmlandsleden. Men inte förrän på senare år har jag kopplat mitt vandringsintresse till ett andligt perspektiv.

Jorma leder numera pilgrimsvandringar i församlingens regi.

- Jag har kommit underfund med att det ofta blir djupa samtal vid vandring i naturen. När man är fysiskt trött öppnar man sig lättare, erfar Jorma.

22-25 maj 2014 blir det för fjärde gången en lite längre vandring, totalt 74 kilometer. Den börjar vid Lida friluftsgård och avslutas dag 4 i S:t Jacobs kyrka. Övernattning sker inomhus vid Paradiset, Tyresta by samt Tyresö pilgrimscentrum. Torsdagar klockan 14-17 ordnar församlingen stadsvandringar (inte Sörmlandsleden!) i Stockholms innerstad.

- Samma struktur men i det lilla formatet, upplyser Jorma.

Text och foto: Karin Reibring

Nya aktiva på Sörmlandsleden

Michael Badini, etapp 6:1

Maria och Göran Pettersson,
etapp 20

Conny Rosenlund, Ramsjöhult-
slingan

Jonny Nordlander, etapp 36:3

Lisa och Mats Östh, etapp 42

Ragnvi Britasdotter, etapp 49

Vill du också jobba aktivt?

Sörmlandsleden behöver en
REGIONANSVARIG till området
runt Trosa. Trosaregionen (region
15) omfattar etapp 55, 55:1 och 56.

Till etapp 55:1, Sillekrog-Hungasko-
gen, behövs etappansvarig.

Hänt på leden söker medarbetare

Vill du skriva om vandring? Hänt på leden söker fler skribenter, gärna i Stockholmstrakten. Om du behärskar svenska språket i skrift och kan uttrycka dig kortfattat, lättläst och levande – tveka inte att höra av dig! Arbetet är ideellt.

Bytt e-postadress?

Har du bytt e-postadress? Sörmlandsleden spar mycket pengar på att använda e-post för bland annat utskick av inloggningsuppgifter. Vi ber dig därför meddela kansliet när du byter e-postadress.

Årsmöte i Trosa

Tid: Söndag 23 februari kl 12

Plats: Trosa Stadshotell

12.00 Lunch

13.00 Årsmöte

Årsmötet avslutas med kaffe

Motioner ska vara kansliet tillhanda
senast 31/12 2013

Bindande anmälan till kansliet
senast 7/2 på 0155-35564
eller kansliet@sormlandsleden.se

Alla medlemmar välkomna!

Nya bänkar att sitta på

Populära rastplatsen vid sjön Vikitteln har fått nya stockbänkar, tillverkade av Kenth Isaksson och Carl-Henrik Carxon som provsitter. Vikitteln ligger på etapp 30, nära Skogsbytorntet (Sörmlands högsta punkt). Det går bra att ta ett dopp i sjön, här finns brygga med badstege.

Power Point-presentation finns

Ska du ut och berätta om Sörmlandsleden? För sådana ändamål finns en Power Point-presentation. Kontakta kansliet!

Varför är du medlem i Sörmlandsleden?

Leif Gifvars, Eskilstuna:

Min fru Mona och jag går ofta Sörmlandsledens olika sträckningar, senast var vi ned till Bråviken. Jag vill gärna vara medlem och bidra med något, eftersom jag nyttjar denna fina led och vill att den ska kunna drivas vidare.

Stina Dabrowski, Stocksund:

Som medlem får man information som gör vandrigen roligare.

Jag älskar att vandra och har gått ”färdigt” Roslagsleden som börjar där vi bor.

I somras vandrade vi några etapper, men kom vilse. Då ryckte en etappansvarig ut till vår räddning, åkte ganska många mil för att ledsaga oss genom ganska svårfunna trakter. Det var storartat och vi glömmer det aldrig!

Rolf Adolfsson, Stockholm:

När jag kände trivseln med Sörmlandsleden, så var det naturligt att gå med i föreningen. På det sättet är jag också med i en förening med människor som respekterar naturen och verkar för ett bra friluftsliv.

Jag har fått uppleva spännande natur och komma till platser och stigar som jag knappast hade hittat annars, och så har jag upptäckt att man kan nå hela Sörmland med tåg och buss.

Marie Fleetwood, Nyköping:

För att kunna bevara denna fantastiska tillgång till vår vackra natur. Medlemskapet berikar min fritid. Jag blir förundrad över att fler inte utnyttjar vår pärla Sörmlandsleden.

En väninna och jag arrangerar i augusti varje år en ”tjevandring” där vi, ett gäng på 10-16 tjejer, går en ny sträckning varje gång. Tänk vilken skatt att få botanisera bland olika sträckningar och kartor som finns att tillgå när man är medlem! Det är som att besöka en godisbutik.

Bozica Bergendahl, Oxelösund:

Jag vill stödja det idella arbetet med att bevara och utveckla denna fina vandringsled. Dessutom får jag tillgång till ledkartor på hemsidan och medlemstidningen ett par gånger per år.

Sträckan mellan Mölnbo och Skottvång hör till favoriterna, den är magiskt vacker med ett stort antal sjöar. Andra favoriter är Nävsjön runt och sträckan utmed Bråviken mellan Uttervik och Älbäck.

Sörmlandsleden är välskött och ger fantastiska möjligheter till rekreation, natur och kulturupplevelser.

Enkät: Gun-Britt Gustafsson

Oanad trädgård mitt i skogen

- Du borde skriva om Lilla Vasskärr i Hänt på leden!

Lovorden har haglat, så trots journalistisk rädsla för textreklam gick det inte att avstå.

200 meter från Sörmlandsleden driver Eddy Pauli och Per-Inge Björn Bed&Breakfast.

Middle of nowhere. Det är känslan när man kör de 1,5 kilometrarna från Skott-lw vångs gruva på grusväg för endast behöriga motorfordon. Mitt ute i skogen ligger en fantastisk trädgård med dammar, porlande vatten och färgstarka växter.

1995 köptes den röda stugan, utan el och rinnande vatten, av stockholmarna Per-Inge Björn och Eddy Pauli. Fyra år senare flyttade de in permanent. Då hade de tagit bort massor av sly och träd, och anlagt en trädgård.

De försörjer sig genom företaget

Gåsinge Trädgårdstjänst, som anlägger och sköter trädgårdar. Bed&Breakfast driver de vid sidan om sedan 2004. Max åtta gäster samtidigt kan bo i tre stugor på tomten. Två av stugorna har Per-Inge och Eddy byggt själva, den tredje är från 1828.

- Vi brukar få beröm för våra sängar, som är nyinköpta riktiga resårsängar, berättar Per-Inge.

Vandrare är de gäster de uppskattar mest.

- De accepterar utedusch och utedass utan problem.

Ungefär 60 procent av gästerna är vandrare på Sörmlandsleden. Etapp 16 passerar 200 meter från Lilla Vasskärr. En skylt, som visar riktningen, sitter vid källan där leden korsar en väg.

Att bo på Lilla Vasskärr kostar 300 kronor/natt. Då ingår lakan (sängen är

Hanna och Sture Fischer har vandrat från Läggesta. Eddy Pauli och Per-Inge Björn har bäddat och värmt upp stugan där de ska sova.

Mitt ute i skogen ligger en trädgård med dammar, porlande vatten, utsiktstorn och färgstarka växter.

bäddad), handduk, utedusch med varmt vatten, frukost och städning. Men det är den fantastiska miljön som gör att djungeltelegrafens sprider ryktet om Lilla Vasskärr. På tomten finns bland annat ett utsiktstorn, byggt ovanpå fyra avknapade tallstammar.

- En del säger att vi tar för lite betalt, men vi tycker inte vi kan ta mer när duschen är utomhus.

Sista november stänger Eddy och Per-Inge av varmvattnet ute. Då tar de inte emot besökare igen förrän i april.

På sommaren går det bra att komma spontant, men vår och höst behövs bokning eftersom stugorna värms upp inför gästernas ankomst.

Varför tror ni att ert Bed&Breakfast blir så omtyckt?

- Miljön framför allt. Vi upplevs som

kompisar, stämningen är familjär, säger Per-Inge.

- Det är trivsamt, avkopplande, det porlar från dammen. Och gästerna märker att vi tycker om folk, tror Eddy.

Under Hänt på ledens besök en eftermiddag i oktober dyker två vandrare upp. Det är Sture och Hanna Fischer, far och dotter. Sture bor i Karlstad, Hanna i Stockholm. I morse tog de tåget från Stockholm till Läggesta, och har sedan vandrat hit. De dyker upp i 17-tiden, det är bara någon timme tills det mörknar. Imorgon fortsätter de till Fredriksberg. Där blir de hämtade med bil.

- Vi hade tänkt åka buss, men det verkar som om bussen dragits in, säger Hanna.

Text och foto: Karin Reibring

Thomas bodde och jobbade på leden i fem månader

Han sade upp hyreslägenheten i Sollentuna, tog med jobbet och flyttade ut i skogen. I fem månader bodde Thomas Backlund på Sörmlandsleden.

När vi pratar i november har Thomas Backlund fortfarande adress Poste restante. Mellan 9 maj och 9 oktober bodde han på Sörmlandsleden, med undantag för två nätter på Upplandsleden.

Bakgrunden var en allt större längtan ut i naturen kombinerad med en produktidé inom IT-branschen som han ville utveckla. Thomas följde sitt hjärta och sade adjö till både hyreskontrakt och fast anställning.

Han körde bil och parkerade vid etapper med skärmskydd. I bilen förvarade han mat och ”stadskläder”. Kvar i Stockholm fanns anhöriga och vänner att sova hos vid behov. Från bilen vandrade han etappen till vindskyddet. Ibland vandrade han mellan skärmskydd.

- Jag hade tänkt sova i tält, men det blev mer och mer i vindskydd, berättar Thomas.

Jobbade gjorde han genom sin dator, vars batteri laddades av solen.

- Vid dåligt väder räckte batteriet i två dagar. Sedan fick jag ta mig till bilen och köra ett tag för att ladda.

Andra halvan av augusti märktes det att solen blivit svagare. Det, tillsammans

- Rävén vid Vikitteln var inte trevlig, tycker Thomas Backlund. Här självporträtt vid Nävsjön.

med kylan, gjorde att Thomas lämnade mörka skogen den 9 oktober.

Trots bilåkande hann han se en stor del av Sörmlandsleden. Favoritställena toppas av Ösjön på etapp 19. Sjöarna Björken, Nävsjön och Vikitteln var inte heller dumma. Skärmskyddet Viggudden vid Bråvikens inlopp ligger fantastiskt.

- Jag kände hela tiden en stor tacksamhet mot Sörmlandsleden.

Till det mindre trevliga hörde en räv vid Vikitteln skärmskydd.

- Den brydde sig inte om mig, utan tog sig till och med in där jag sov. Efter två nätter fick jag nog.

Myggorna var besvärliga i juni-juli. Ibland måste Thomas ha myggnät för ansiktet även när han jobbade.

- Vädret spelar en oerhörd roll. Samma plats i olika väder – det är som två olika världar.

2014? Inga planer är spikade, allt står öppet.

Karin Reibring

Thomas Backlunds favoritplats – skärmskyddet vid Ösjön på etapp 19.

Romantik på Sörmlandsleden

Det ryktas om vigslar som nyligen ägt rum på Sörmlandsleden. Flera par har markerat sin kärlek ute i vildmarken. Birgitta och Åke Andersson förlovade sig vid Marvikarna den 13 maj 1978.

”Den här helgen skulle bli en mycket speciell helg eftersom vi hade planerat att förlova oss under vandringen.

Vi startade vandringen vid Lövviken och vandrade ungefär en och en halv mil mot vindskyddet vid Mellanmarviken.

Efter maten smög vi iväg till vattenkällan 50 meter ovanför vindskyddet. Där bytte vi ringar, kramades, kysstes och lovade varandra kärlek i livet.

När vi kom tillbaka till våra vänner avslöjade vi vår hemlighet. Vi serverade champagne i kåsorna och vännerna skålade för oss. Resten av kvällen satt vi vid brasan och pratade om livet och framtiden. Tänk vad roligt det skulle vara att kunna lyssna på vad vi sa då för 35 år sedan!

Dagen efter förlovningen passerade vi sjön Älskaren. Förlovningsplatsen är fortfarande en speciell plats för oss. Då och då återvänder vi dit för att njuta av naturen och påminna oss om våra löften.”

Birgitta och Åke Andersson

Hela Sörmlandsleden på 3 år och 9 månader

”Det går att vandra på vintern”

Sommaren 2009 slutade jag jobba. Det blev läge att förverkliga en idé som jag haft en tid. Jag ville gå hela Sörmlandsleden. Vännen Hedvig var inte svår att övertala. Den 23 september 2009 tog vi tunnelbanan till Björkhagen.

Vi gick ut lite försiktigt genom att redan i Björkhagen ta en fika på café, en vana som vi sedan tog med oss när möjlighet fanns!

Vår första vandring blev en härlig dag utefter leden och sedan var vi fast! Inbjudan att följa med gick till flera av våra daglediga vänner från orienteringsklubben. Antalet vandrare varierade, som mest var vi 19 personer.

Ambitionen var att åka till och från etapperna kommunalt. Det gick bra ner till Järna och från Skanssundet till ”mål”. I övrigt samåkade vi med bil. Om vi fyllde mer än en bil så kördes ena bilen fram till dagens etappmål. Hade vi endast en bil så arrangerade vi vandringen som en ”rundtur”. Med hjälp av etappkartorna är det ganska lätt att hitta andra stigar och små vägar.

Vad är det då vi minns bäst?

- Vi är fulla av beundran över det arbete som läggs ner på leden. Tack till alla er som jobbar med detta!

Ett speciellt minne är när vi gick etapp 19 i december 2010. Det hade snöat ymnigt och var minus 12 grader när vi

Ser vi i syne? Detta är inte Kolmårdens djurpark utan etapp 35.

startade vid Ånhammar. Ingen hade gått före oss, så det krävdes stor försiktighet för att inte kliva på sidan av spångerna! 11-kaffet planerade vi till rastskyddet vid Ösjön. Döm om vår förvåning när vi kommer dit och möter etappansvarig som just sopat bort snön!

- En härlig stämning bland de deltagande vandrarna! Småprat om livet, naturupplevelser och ibland en extra ansträngning fördjupar vänskapen.

- Naturupplevelserna är många och av många slag: utsikter, fåglar, bävergnag, märkliga träd och stenar, olika naturtyper. Eftersom vi vandrat alla årstider har vi även fått njuta av alla skiftningar i naturen som det innebär. Speciellt har vi lärt oss: Det går att vandra på vintern! Det blir sällan så mycket snö att man inte kan ta sig fram. 20 cm lätt snö är inget hinder. Kräver bara att man har bra kläder, speciellt skor. Förstärkningsplagg

och extra strumpor är ett måste!

- Att etappbeskrivningarna är innehållsrika och ger tips om vad man ska hålla utkik efter, innebär ett stort mervärde.

- Trevliga säsongsavslutningar har vi haft. De innebar vandring med efterföljande middag och övernattnings för att dagen därpå göra ytterligare en vandring. Vi har blivit mycket väl bemötta i Skebokvarn på Gamla Mejeriet, i Nävekvärn på vandrarhuset och i Trosa på vandrarhuset Snipan. Personalen har hjälpt oss att ordna trevliga middagar.

- 11-kaffet! Till varje vandring utsågs en ”bullansvarig” som köpte bullar till första rasten på vandringen.

- Oväntade upplevelser – som när vi träffade på kameler. Det var på etapp 35 på väg mot Nävsjön. Vi blev ganska förvånade, visste inte att det fanns kameler i Sörmland...

Hedvig och jag har varit med på alla vandringar. Hedvigs man, Tor, blev pen-

Vad gör lite snö? Från vänster Hedvig Lindström, Tor Lindström, Gunilla Häggstrand, Ann-Britt Sjöberg och artikelförfattaren Ingegerd Lindström.

sionär lite senare, men har ”gått ikapp” så när vi gick ”i mål” i Svarvaretorp den 19 juni 2013 var vi tre stycken som gått hela leden och ett antal som gått delar av leden. Vid etappmålet bjöd Tor på bubbel, som han lyckats hålla hemlig och kall i sin ryggsäck. Som avslutning åt vi lunch i Lida.

Någon kanske undrar vad vi ska göra nu. Vi fortsätter att vandra tillsammans. På agendan finns att gå Sörmlandsledens anslutningsleder och andra leder som finns inom rimligt avstånd. Kanske blir det även en längre resa för att vandra i annat land. Sannolikt blir det även en och annan etapp på Sörmlandsleden för att göra sällskap med de av våra vänner som inte haft möjlighet att gå hela leden.

Ingegerd Lindström

Intressant statistik

- * Vi har gjort 43 vandringar.
- * Vi har gått 72 mil (eftersom vi ibland gjorde avstickare och rundturer).
- * Tillsammans har vi gått 485 mil.
- * Till 11-kaffet har det gått åt 299 bullar!

Ur gästböckerna

"8:e gången i år här på detta fina och välskötta ställe. Första vandringen skedde 1977 tillsammans med min storebror. Vi gick från Gälkhyttan till Kolmården. Jag var 10 år och min bror 12. Minns att vår mamma hade lagat spagetti och köttfärsås och hon mötte upp oss dag 2 vid lunchtid. Det var den godaste mat jag någonsin ätit.

Nu har det gått 34 år sedan dess och det har blivit många vandringar på Sörmlandsleden genom årens lopp. Jag vill passa på att tacka alla er som håller leden så välskött och fin."

"En helt fantastisk varm höstdag. Plockat lite svamp, gräddat pannkakor och nu denna vackra vy! Livet kan vara sämre än så här!"
Fritidsenheten Nyköping

"Tranorna klagade kusligt hela natten, en ensam gås ropade ut sin bittra ensamhet. Kvällen var mycket vacker, vindstilla, klara färger. Månen var ny och himlen stjärnklar. På tidiga morgonen hoppar stora fiskar och bryter den lugna vattenytan, annars var vattenytan kav lugn. Dimslöjor stiger från sjön och dansar graciöst. Efter några timmar tas årets första dopp! Vi vandrar härifrån med en underbar upplevelse att minnas. Vi kommer definitivt tillbaka en annan gång!"

"Just walked for hours in the rain and finally arrived here – thank God for that and of course the people who built that shelter. This hiking trail is amazing and we enjoy the beautiful landscape with its' scenic sights. We look forward to meet more extraordinary nice people and we wish that all of you will have such a great time on the Sörmlandsleden. Best wishes and lycka till."

Ur gästböckerna

"We started the Sörmlandsleden in Katrineholm, and we are going to Stavsjö. When we arrived here, it was very nice to see the "faces" of the Sörmlandsleden. They were very friendly and gave us delicious cakes and chocolates. Today it is our lucky day, earlier we met kind people who gave us fresh mushrooms! TAK SO MUGET!!!!!"

"Sol, men blåsigt. Fortfarande is på sjön. Håller på att avverka hela leden. Tar några etapper varje helg. Cirka 30 etapper kvar."

Sova ute roligare än äventyrsland

Utdrag ur nytgivna boken "Om barn och livets frågor" av Ulrica Stigberg, präst i Fryshuset i Stockholm:

"Mina tankar avbryts då maken pekar mot en vacker strandremsa en bit bort. Vi slår läger på en barnvänlig Sörmlandsledsutpost. En plats där människor gått före och skapat goda förutsättningar också för mig, som trots allt önskar vissa förutsättningar för att njuta av friluftslivets helande miljö. Ett vindskydd, ett funktionellt dass, en enorm eldstad och en bunt huggen ved bara väntar på oss.

Vattnet, elden och möjligheten att sova ute fascinerar och tillfredsställer våra söner i timmar på ett sätt jag sällan upplever då vi besöker någon av alla de Äventyrsland eller Fun houses som växer upp som svampar ur vår redan högt belastade, hyperaktiverade och utarmade jord.

Elden knastrar fortfarande och fjärden ligger blank, med undantag för ringarna efter fiskar som snappar lågtflygande insekter, när vi kryper ner i våra sovsäckar och följer solen som går ner i horisonten och färgar himlen röd. Det är så vackert att det gör ont på ett sätt som gör mig gott! Jag gör ett sprucket försök på psalm 297, "Härlig är jorden, härlig är Guds himmel", men sönerna är inte i stämning för "själens glada pilgrimssång". Jag tystnar och märker att sången denna kväll är överflödig. Det är som om hela skapelsen sjunger för oss på ett sätt som inte ryms i orden jag har."

Sörmlandsleden behöver Ditt fortsatta stöd!

Medlemsavgiften till Föreningen Sörmlandsleden har, liksom bidragen från kommuner och länsstyrelser, varit oförändrad sedan år 2000. Främst tack vare en mycket stor ökning av antalet medlemmar har föreningen trots detta kunnat utveckla verksamheten. Men nu går verksamheten med förlust, och styrelsen har därför beslutat att från och med 2014 höja årsavgiften till 200 kronor. Styrelsen har även ansökt om ökade bidrag från samhället.

Vi hoppas att du accepterar höjningen och fortsätter att stödja föreningen genom ditt medlemskap. 2014 får du som medlem tillgång till ännu bättre topografiska kartor samt på den nya hemsidan en funktion som gör den läsbar på smarta mobiler.

*Dan Johansson
Styrelseordförande*

Efterlysning: Sponsorvärvare för Stockholm och Södertörn

Sörmlandsleden har kunnat glädjas åt kraftigt ökade intäkter från sponsorer. Vi behöver det som en del av vår finansiering. Men Stockholm och Södertörnskommunerna är en vit fläck på vår sponsorkarta. Vi söker därför personer som mot viss ersättning åtar sig att värva sponsorer där – ett perfekt sätt att hjälpa Sörmlandsleden och samtidigt få en extrainkomst.

Kontakta Morgan Andersson om du är intresserad och vill veta mer om uppdraget. Morgan nås på 0155-218380 eller 070-5161530.

Dan Johansson, ordförande

Citerat ur medierna

”Om jag inte dricker alldeles för mycket blir det antagligen en tur på Sörmlandsleden i helgen. Alltså denna hundra mil långa led är helt fantastisk så här års. Det finns etapper längs kusten som får en att tappa andan totalt. Skulle även vilja övernatta i något av alla de vindskydd som den ideella föreningen Sörmlandsleden ställt i ordning under de 40 år som leden funnits. Ved, vattendunkar, sågar och yxor. Allt man kan behöva en kylig natt i ett vindskydd har föreningen tänkt på. Är djupt tacksam över dessa ideella själars jobb med leden, som faktiskt är en av Sörmlands största turistmagneter.”

*Jenny Palmqvist i Södermanlands Nyheter
13/9-13*

Ny portal vid Kärrgruvan

Blommande hägg, körsbärsträd, syrener, äppelträd, liljor... Odlade och vilda växter ger en sanslös blomsterprakt längs Rundslinga Kärrgruvorna.

Rundslingan, som har mängder av gamla gruvhål, kan förstås vandra året runt.

Kärrgruveområdet ligger där etapperna 37:1 och 37:2 möts. Om man vill vandra till det gamla gruvområdet kan man utgå antingen från Näveksvarn eller Koppartorp. Sträckan är ungefär åtta kilometer oavsett var man väljer att starta.

Man kan även ta sig nästan ända fram till gruvområdet med bil. Att hitta dit är lätt. Från Nyköping: Åk mot Näveksvarn genom Buskhyttan och Koppartorp. Cirka två kilometer efter Koppartorp, sväng höger vid skylt Kärrgruvan. Efter ungefär en kilometer på smal grusväg kommer du fram till en parkering vid Blombergstorp. Därifrån är det cirka 300 meter handikappanpassad väg.

Väl framme finns skärmskydd, två

Tidning vår och höst

Från och med 2014 dimper Hänt på leden ned i brevlådan vår och höst istället för sommar och vinter. För att finansiera en del av kostnaden finns planer på två sidor annonser i varje nummer, uppdelade på fyra halvsidesannonser. Alla annonsörer ska ha en koppling till friluftsliv.

grillar, tre bänkbord och en handikappanpassad toalett.

En rundslinga (dock ej handikappanpassad) på knappt två kilometer med ett tiotal gamla gruvhål utgår härifrån.

Vid de gamla husgrunderna blommar under våren och sommaren hägg, syrener, körsbärsträd, äppelträd med mera, liksom både odlade och vilda växter. Allra vackraste tiden är när körsbär och syren blommar i maj-juni.

Under hösten har rastplatsen med skärmskydd och grillplats fått ny portal.

Göran Hildenborg

Hemsidan förnyas

För närvarande pågår arbetet med att föra över hemsidan till en ny plattform med anledning av att den nuvarande plattformen inte fungerar tillfredställande med alla webbläsare. En viss omdisponering av en del val och sidor genomförs samtidigt. Sidan anpassas för läsning på mobiltelefoner. I början av 2014 räknar vi med att sidan ska vara klar.

Tack till våra sponsorer!

Guld sponsorer

HSB Södermanland
Rörmontage i Nyköping AB
Länsförsäkringar Södermanland
Sörmlands Sparbank

Silversponsorer

Abeka	Länstidningen
Byggvaruhuset i Flen	Mellanskog Skogsägarna
Danske Bank	Nyköpingshem
Folktandvården Sörmland	Oxelösunds Hamn AB
GB Glace	SEB
Holmen skog	Sparbanken Rekarne
Ica Kvantum Oxelösund	SSAB
Ica Köpcenter Järna	Södermanlands Nyheter
Ica Supermarket Oppeby	Trosa Stadshotell
LK Larsson & Kjellberg	Vattenfall

Bronssponsorer

Anderssons Glas i Nyköping	Borox International AB
Arnö Livs AB	Brunelius Färg Happy Homes
Autolack i Nyköping	Camfil Svenska AB Trosa
Berendsen Textil Service Nyköping	Carlssons Glas Oxelösund
Bilaffären AB Nyköping	Ce Sprinkler AB
Birgers konditori Oxelösund/Nyköping	Connect Hotel Skavsta
Björns Cykel Nyköping	Coop Forum Nyköping
Blommenhof Hotell Nyköping	Däckcenter Nyköping
Bokia Katrineholm	Eliassons Järn Oxelösund
Borox Fastigheter Oxelösund	Ernst & Young Nyköping

FORIA	Nävekarvans Vandrarhem
Gamiva AB Gnesta	Padrons Svets & Smide Nyköping
Glasögonmagasinet Nyköping	Pirat Reklam AB Nyköping
Grant Thornton Nyköping	Plåt & Ventilation i Nyköping AB
Gräv och Skog Runtuna	Proauto Nyköping
Haag & Carlsson Bil Nyköping	Puttes Smörgåsbar Nyköping
Hagströms Gruppen Järna	Påhlsons Reklam AB Nyköping
Handelsbanken Nyköping	Rehns Nyköping
Havets källa Oxelösund	Rekal Svenska AB Gnesta
Hellmanskagården Nyköping	Thunman Entreprenad Nyköping
Holmgrens Färghus Nyköping	Sagers Möbler Nyköping
Hotell Ankaret, Oxelösund	Scandic Nyköping City
Hotel Forty Towers Nyköping	Skandiamäklarna Nyköping/Oxelösund
Hotel Lanterna Nyköping	Stafsjö Valves
Hultafors Bruk AB Åby	Stavsjö Krog & Kafé
Hushållsgruppen Nyköping	Stiftsgården Stjärnholm
Hyrmaskiner Bo Zenk Nyköping	Stockholm Adventures
Håknäs vandrarhem Järna	Stockholms Landstings Idrottsförbund
ICA Kronhallen Nyköping	Stockholm Skavsta Airport
ICA Maxi Stormarknad Katrineholm	StorKöksGruppen Öst Nyköping
ICA Nära Nyköp	Studsvik Nuclear AB
ICA Strandhallen Stjärnhov	Svedlindh's Herr- o Dam Oxelösund
ICA Supermarket Gnesta	Svensk Fastighetsförmedling Nyköping
Intersport Gnesta	Switsbake Malmköping
Intersport Nyköping	Söderbergs Bil AB
J.F. Åkerberg & Son Jönåker	Taxi Nyköping Oxelösund
Johnells Nyköping	Team Sportia Trosa
Järna Trä	Tidningen Sörmlandsbygden
Kullbergs Bokhandel Nyköping	Tjeders Industri AB Malmköping
KWD Group Nyköping	Trobergs Tandvård Nyköping
Lantmännen Maskin AB Nyköping	Trosa Bokhandel AB
Lasätter Gård Nyköping	Vandrarhemmet Railway Nyköping
Maskinprodukter Nyköping	Vandrarhemmet Snipan Trosa
Mercure Hotel Nyköping	Wettergrens Tak Nyköping
MestUte Eskilstuna	Villaägarna i Nyköping
Mobergs Frisersalong Nyköping	Vilsta Sporthotell Eskilstuna
Mokvists skor Nyköping	Vrena Mekaniska
Motorcity i Nyköping	Värme & Vatten Nyköping
Nordea	Växt och Trädgård AB
Nyköpings Folkhögskola	Z'as Maskinservice Nyköping
Nyköpings Kök & Kakelbutik	Åsa Folkhögskola Sköldinge
Nyköpings vandrarhem	Österbergs Nyköping
Nyvest Bygg AB	

Jubileumsvandring vid Nynäs

Att Sörmlandsleden nu har 40 år på nacken har uppmärksammats det gångna året. Ett led i firandet var två jubileumsvandringar från Nynäs slott i september.

Vandringarna leddes av Eva Friedmann, veteran i Sörmlandsledssammanhang. Man kunde välja att delta antingen lördag eller söndag, alternativt båda dagarna. Lördagsvandringen samlade 30 personer och en hund. Eva Friedmann hade komponerat en egen rundslinga på 14,5 kilometer, där etapp 52 mellan Nynäs och Sandvik ingick.

14 personer deltog i lördagens grillkväll, de flesta övernattade i stugor i när-

heten av Nynäs slott.

Söndagens milslånga vandring lockade 20 vandrare och två hundar.

En av lördagsdeltagarna var Holger Johansson.

- Jag är vandringsledare inom Friluftsförbundet i Södertälje, och

deltog bland annat för att få tips på nya vandringar. Avståndet till Nynäs, fem mil, är max så långt vi åker. Det här var en lagom tur med vackra fikaplatser och fina småstigar inne i skogen, tycker Holger Johansson.

Dag 1: Nynäs slott - Sandviks badplats - del av etapp 53 - genom skog till Aspveten - på mindre vägar och stigar åter till Nynäs.

Dag 2: Bråfalls såg - Stora Frillingen - Björken - Karlfors kvarn - Litselby gravfält - Sandviksvägen - på mindre väg åter till Bråfalls såg.

Foto: Eva Friedmann, Håkan Lindqvist